

Життя, як творчість

(Пам'яті Павли Іванівни Рогової)

Умирають майстри, залишаючи спогад, як рану.
В барельєфах печалі уже їм спинилася мить...

Л. Костенко

25 вересня 2014 р. перестало битися серце ученого-бібліотекознавця, педагога, заслуженого працівника культури України, директора Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського Павли Іванівни Рогової.

Народилася Павла Іванівна 2 листопада 1947 р. в с. Іванівка Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області. 1968 р. закінчила Київський державний педагогічний інститут імені О. М. Горького (нині – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова).

Трудову діяльність на бібліотечній ниві Павла Іванівна розпочала 1970 р. бібліотекарем книгозбірні Київського державного інституту іноземних мов. Упродовж 1972–1989 рр. – старший бібліотекар, згодом – головний бібліотекар, завідувач сектору відділу рекомендаційної бібліографії Державної республіканської бібліотеки УРСР ім. КПРС (нині – Національна парламентська бібліотека України). Вона виступає упорядником рекомендаційних покажчиків «Образ робітника в українській радянській художній літературі» (1977), «Митці Радянської України: Про майстрів образотворчого мистецтва, композиторів і акторів» (1978), «Київ у художній літературі» (1980), «Образ сільського трудівника в українській радянській літературі» (1980), «Людина і природа у творах радянських письменників» (1986) та ін. Спільно з відомим бібліографом Є. К. Бабич готує низку бібліографічних покажчиків: «Художня література. Критика. Літературознавство (1974–1987)» (сім випусків, 1976–1988), «Письменники Радянської Ук-

раїни – лауреати (1941–1979)» (1979), «Літопис дружби і братерства» (1983), «Письменники Радянської України – лауреати (1947–1985)» (1986).

З 1989-го по 1999 р. Павла Іванівна – директор спеціальної педагогічної бібліотеки Київського міського будинку вчителя, Центральної освітянської бібліотеки (ЦОБ) Інституту змісту і методів навчання Міністерства освіти України. В умовах нестабільного фінансування колектив ЦОБ на чолі з Павлою Іванівною розпочав формування національного галузевого книгосховища, тісно співпрацюючи з освітянськими установами, видавництвами, громадськими і благодійними організаціями. За ініціативою П. І. Рогової у бібліотеці активно запроваджуються інноваційні форми й методи бібліотечно-інформаційного забезпечення освітян, виокремлюється методичний напрям діяльності установи. Особливу увагу приділяла Павла Іванівна культурно-просвітницькій роботі бібліотеки. Відомі українські письменники, художники, освітяни, актори стали друзями бібліотеки та її особистими. Вісім років П. І. Рогова спільно з Ф. П. Погребенником, доктором філологічних наук, професором, лауреатом Національної премії імені Т. Шевченка, була організатором і ведучою циклу вечорів «Визначні жінки України» у Київському будинку вчителя.

Усвідомлюючи гостру необхідність розширення функцій бібліотеки, створення сучасного всеукраїнського галузевого інформаційного центру, П. І. Рогова порушує питання перед Міністерством освіти щодо заснування Державної науково-педагогічної бібліотеки України. 30 жовтня 1999 р. на базі фондів Центральної освітянської бібліотеки й наукової бібліотеки Інституту педагогіки АПН України було утворено Державну науково-педагогічну бібліотеку України, а П. І. Рогову призначено її директором. З великим натхненням й наполегливістю Павла Іванівна береться за організацію діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як науково-дослідної установи з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, як всеукраїнського інформаційного, науково-мето-

дичного та координаційного центру мережі освітянських книгозбірень МОН України і НАПН України. Досить швидко новостворена ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського поєднала у своїй діяльності функції бібліотеки загальнодержавного рівня та академічної книгозбірні.

Упродовж 1997–2001 рр. Павла Іванівна навчалася в аспірантурі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського без відриву від виробництва. 2004 р. блискуче захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук на тему «Педагогічні бібліотеки України (друга пол. XIX – 20-ті рр. XX ст.)». Це перше наукове дослідження з даної проблематики, в якому ґрунтовно розкривається історія становлення та розвитку педагогічних бібліотек. Її напрацювання дали змогу уточнити базове поняття «педагогічна бібліотека», слугували теоретичною базою при розробленні завдань і напрямів діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Павла Іванівна була науковим керівником науково-дослідних робіт, які здійснювала бібліотека. Упродовж 2000–2014 рр. під її керівництвом колективом ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського було розроблено чотири науково-дослідні проекти: «Концепція Державної науково-педагогічної бібліотеки України» (2000), «Створення, становлення і розвиток мережі освітянських бібліотек України (X–XX ст.)» (2001–2005), «Теоретичні засади формування всеукраїнського інформаційного ресурсу з питань психолого-педагогічної науки і освіти на базі Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського» (2006–2010), «Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського» (2011–2013). 2014 р. П. І. Рогова розпочала роботу над проектом «Організація і методика створення галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів для освітянської галузі України» (2014–2016), який, на жаль, їй не вдалося завершити.

За своє творче життя вона опублікувала понад 300 наукових праць, серед яких монографія, концепції, наукові статті у вітчизняних та зарубіжних виданнях, бібліографічні покажчики, методичні посібники.

Павла Іванівна брала активну участь у розбудові

Української бібліотечної асоціації (УБА). Упродовж 1999–2005, 2009–2014 рр. вона входила до складу президії Української бібліотечної асоціації, очолювала секції освітянських, спеціальних бібліотек, сумлінно виконувала обов'язки наукового консультанта і редактора збірника «Наукові праці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського», члена редколегії низки часописів із психолого-педагогічних питань і бібліотекознавства.

П. І. Рогова постійно опікувалася проблемою бібліотечних кадрів. У 2003 р. вона ініціювала підготовку в Київському національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова фахівців за інтегрованою спеціальністю «бібліотекар-педагог», де викладала низку бібліотекознавчих дисциплін, передавала студентам не тільки знання, але й любов, відданість бібліотечній професії. Так працювати можна лише з великої любові до життя, до бібліотечно-просвітницької справи!

Плідна науково-дослідна, науково-виробнича діяльність Павли Іванівни неодноразово відзначалася нагородами та грамотами: орденом княгині Ольги III ступеня (2013 р.), відзнакою Міністерства освіти України «Відмінник освіти України» (1996 р.), медалями «Ветеран праці» (1987 р.), «Михайло Петрович Драгоманов, 1841–1895 рр.» (2005 р.), медалью НАПН України «Григорій Сковорода» (2012 р.), знаками АПН України «Ушинський К. Д.» (2007 р.), Міністерства освіти і науки України «Василь Сухомлинський» (2008 р.), почесними грамотами Кабінету Міністрів України (2007 р.), Міністерства освіти і науки України (1997, 2000 р.), Міністерства культури України (2014 р.), АПН України (2002 р.), Української бібліотечної асоціації «За відданість бібліотечній справі» (2005 р.), подяками Української асоціації імені Василя Сухомлинського (2003, 2006 р.).

Колектив Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського з вдячністю, щирою повагою та глибоким сумом згадує Павлу Іванівну, яка пішла з життя, проте залишила по собі світлі спогади в пам'яті колег, послідовників, учнів.

Щирі співчуття висловлюємо матері, доньці, рідним та близьким.

Лариса Пономаренко,
заступник директора з науково-бібліотечної роботи
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського